

CENA KURJERA:

Warunki prenumeraty Kurjera Warszawskiego (wraz z codziennym bezpłatnym wydaniem porannym) podane są w nagłówku numeru wieczornego.

Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera Warszawskiego przyjmowana być nie może.

Numer pojedynczy wieczorny kop. 5, poranny w dnie powszednie kop. 3, poranny w niedzielę i święta kop. 5.

Dziś: Joanny Fremiot W.
Niedziela: Jacka i Symforjana.
Poniedziałek: Filipa Benecjusza W.
Wtorek: Bartłomieja Ap.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY SZÓSTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południe.

Wschód słońca o godzinie 4 minut 52.
Zachód " " 7 " 14.
Długość dnia godzin " 14 " 22.
Ubyło " " 2 " 21.

Wschód księżycy o godzinie 10 minut 7 w.
Zachód " " 11 " 34 r.
Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 4.
Dziś o godzinie 4-ej rano ciepła 15° R.

CENA OGŁOSZEŃ:

Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia numerach porannych, zwykłym niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmują Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, ulica Senatorska nr 18.

Środa: Ludwika Króla.

Czwartek: Zefiryna Pap. Męcz.

Piątek: Przeniesienie św. Kazim.

Sobota: Augustyna Biskupa.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: plac Teatralny nr 9.—Telefon Redakcji nr 126.—Telefon Administr. 141.

KALENDARZ.

Imiona słowiańskie: Dziś Kazimiry; jutro Radomila.
Nabożeństwa: W kościele Opieki św. Józefa na Krakowskiej. Przedm. całodzienne nabożeństwo odpustowe ku czci św. Joanny Fremiot de Chantol; w kościele św. Anny na Krak. Przedm. o godz. 9-ej zrana wotywa na intencję arcybiskupa Serca N. Marji Panny i nawrócenia grzeszników.

Wystawy: Wyst. Tow. zachęty sztuk pięk., Krak. Przedm. nr. 15 (od godz. 10-ej rano do 6-ej wieczór).—Wystawa obrazów A. Krywulca. (Hotel Europejski—codziennie od godz. 9-ej rano do 6-ej wieczorem.)

Teatry: Letni (w ogrodzie Saskim): dziś „Jan z Lejd” (występ gościnny p. Mieczysława Kamińskiego); jutro „Aktorowie dworu” i „Majster i czeladnik”;—Nowy (przy ulicy Królewskiej): dziś „Nad przepaścią”; jutro „Muskieterowie”. (Godz. 8 wieczorem.)

Teatryki: Alhambra: „Małazka”;—Bellevue: „Józefina sprzedana przez siostry”;—Nowy-Swiat: „Dziewczyna z chaty za wsią”.

Teatr Buff: dziś przedstawienie niemiecko-żydowskie.

Cyrk Salamonskiego: koncert i przedstawienie. (Dolina szwajcarska.)

Ogród zoologiczny: ulica Bagatela. Otwarty codziennie od godziny 10-ej rano do wieczora.

WIADOMOSCI BIEŻĄCE.

W uzupełnieniu wiadomości naszej o przebiegu kolei siedlecko-małańskiej pod zawiadywanie drogi żelaznej terespolskiej, dodać musimy, iż eksploatacja należeć będzie do skarbu, zarząd zaś kolei terespolskiej otrzymywać będzie wynagrodzenie za pociągi i tabor.

Stan robót kanalizacyjnych przedstawia się obecnie jak następuje: roboty około budowy głównego kanału C. prowadzą się tylko na Nowym Świecie. W przeciągu tygodnia wykonano 193 stóp bieżą-

cych, tak iż razem gotowego kanału jest 19,191 st. bież., a pozostaje do zrobienia 2,769 stóp. Po połączeniu Nowego Świata z aleją Ujazdowską, zostanie prawdopodobnie budowa tego kanału na krótki czas zawieszona, dopóki nie nastąpi decyzja co do przeprowadzenia takowego w przedłużeniu Miodowej, oraz dopóki nie będą wykonane roboty przygotowawcze pod plantem kolei żelaznej nadwiślańskiej, celem połączenia z głównym kolektorem białąskim. Dwa te kawałki będą prawdopodobnie budowane sposobem tunelowym i wymagałyby mniej więcej trzech tygodni czasu. Budowa głównego kolektora prowadzi się trzema partjami; budowa ta będzie dosyć kosztowna, bo dowóz materiałów budowlanych jest bardzo drogi z powodu dróg piaszczystych. I tak np. tysiąc sztuk cegły kosztuje o cztery i pół rubla drożej od takiejże ilości w mieście. Mimo bardzo niekorzystnych warunków gruntu, wykonano w bieżącym tygodniu na trzech miejscach budowy razem 266 stóp bież., tak iż całkowicie ukończonego kanału jest 8,138 st., a pozostaje 6,835 st. bież. Roboty około budowy kanału „Stare Miasto” prowadzą się w ulicach: Krzywe-Koło, rynek Starego Miasta, Jezuicka, Kanonja i dochodzą do placu Zamkowego. Stosunkowo do trudności robota postępuje dość śpiesznie, zasklepiono bowiem w bieżącym tygodniu 259 stóp, tak iż razem mamy 3,277 st., a pozostaje podług projektu 4,267 st. bież. Ponieważ część funduszy (50,000 rs.) przeznaczonych na tę budowę obrócono na dokończenie smoka, przeto budowa kanału na Podwalu będzie prawdopodobnie chwilowo zaniechana, dopóki nowe fundusze się nie znajdą.

W tych dniach oglądaliśmy projekt nowej ulicy mającej być przedłużeniem Miodowej do Krakowskiego Przedmieścia; po zburzeniu trzech domów a mianowicie jednego na Senatorskiej, róg Koziej a dwóch od Krakowskiego Przedmieścia nr. 75 i 77; ulica wzmiankowana będzie 10 sążni, czyli 70 stóp szeroka t. j. tyle mniej więcej co Miodowa. Obecnie władza miejska zajęta jest tą sprawą i niebawem oznaczy ostateczny termin, kiedy domy zburzone zostaną oraz czy budowa kanału C. mającego w tem

miejsu przechodzić, rozpoczęta będzie natychmiast lub też z wiosną roku przyszłego.

Na wytkniętą od niedawna ulicę Wodociągowa, prowadzącą od stacji filtrów na Koszykach do alei Jerolimskiej, wywożony bywa od pewnego czasu gruz, piasek, śmiecie i t. p. Ponieważ nie leży w interesie miasta, aby tę jeszcze niezabraną ulicę w spodnich jej warstwach podobnymi nieczystościami psuć, ani też poziom jej podwyższać, przeto władza miejska postarała się, aby organa policji niedozwalały na wywożenie i składanie na tej ulicy śmieci miejskich.

W djecezi sandomierskiej zaszły następujące zmiany w duchowieństwie: Tranzlokowani wikarysze: ks. Feliks Molewski z Sulisławic do Szydłowca, ks. Stanisław Krajewski z Sienna do Słupi Nowej, ks. Edward Ellert z Rytwian do Sienna, ks. Kazimierz Tiakor z Cmielowa do Stromca, ks. Michał Hellich z Polańca do Iwanisk, ks. Feliks Kuropatwiński z Bielina do Polańca, ks. Józef Kiesiewicz z Tezowa do Sulisławic, ks. Konstanty Piwarski z Kłwowa do Tezowa, ks. Daniel Wierzbicki z Mirca do Gawarczowa, ks. Józef Rożek z Bartowa do Bielina, ks. Antoni Matyskiewicz z katedry sandomierskiej do Gór Wysokich, ks. Ignacy Bisikiewicz z Góry św. Krzyża do Rytwian, ks. Wawrzyniec Siek z Radoszyc do Kozienic. Nowo wyswięceni kapłani otrzymali wikaryjat: ks. Kacper Zielonka w Kozienicach, ks. Karol Targowski w Wojciechowie, ks. Antoni Chmielewski w Skarżysku, ks. Aleksy Bińczak w Mircu, ks. Stanisław Wiśniewski w Cmielowie. Zmarli: ks. Marcei Krzemieński, administrator parafji Libiszów; ks. Krescenty Bielawski, przełożony klasztoru oo. reformatów w Wysokiem Kole. Ks. Stefan Kacperski, wikaryusz parafji Skarżysko, na własne żądanie uwolniony został do djecezi lubelskiej i otrzymał wikaryjat w Janowie.

Z literatury.

Znany zaszczytnie w świecie naukowym dr Józef Rostafiński, profesor uniwersytetu Jagiellońskiego

nieśli do pobliskiej wioski, gdzie go w chacie złożyli, aby rany opatrzyć. Rany te były bardzo groźne i zdawało się, że rotmistrz nie przeżyje, ale śnać Bóg chciał inaczej, bo pomimo niewygod największych i prawie bez leków żadnych i opatrunków, Szornel po kilku tygodniach całkiem wyzdrowiał, w lewym jeno ramieniu, które było szpetnie posiekane, długi czas władzy odzyskać nie mógł.

Tymczasem owa przeprawa z Tatarami skończyła się. Była się już ta czerń, po wzięciu Peremirki, daleko po kraju rozlała, gdy ją wreszcie Tarnowski pod Tarnopolem całkowicie rozgromił i do odwrotu zmusił. Stadnicki tą swoją niefortunną ekspedycją srodze zawstydzony, gdy go i surowa nagana spotkała, tak się rozsierdził, że do obozu już nie wrócił, ale postanowił do dom jechać, gdzie go i inne sprawy wzywaly. Nie chciał się wszakże rozstawać z Szornelem, którego wybawcą swym mienil i dozgonną przysięgał mu wdzięczność, a tak się w nim rozmiłował, że go już całę od siebie puścić nie chciał, lecz skoro tylko rotmistrz wyzdrowiał, zabrał go do zamku swego Niedźwiedzia, który jest w województwie krakowskim.

I tak się złożyło, że p. Szornel na czas krótki jeno do Niedźwiedzia przybywszy, zgola tam zamieszkał a potem już i wydstać się ztamtąd nie mógł, zarząd zamku i majetności w nieobecności pana sprawując. Stadnicki bowiem w tych czasach mało siedział doma. Sprawa o małżeństwo króla Zygmunta Augusta z Barbarą Radziwiłłówną zaprzętała go wielce, należał bowiem wraz ze Zborowskiemi i Kmitą do zaciętych przeciwników tego związku, a tak się w tem zajął, że aż obrazy Majestatu się dopuścił i pozwany o to sądownie, króla wreszcie

przeprasić musiał. Zaledwie to się uciszyło, aliści dyssydenckie sprawy rozjątrzyły bardzo umysły. Stadnicki nowinkami heretyckimi zarażony, dawał chętny u siebie przytułek wszystkim przybyłym z zagranicznych krajów, którzy owe nowinki przynosili.

A między przybyszami tymi byli mężowie wielkiej nauki, jako np. ów wloch Stankar Franciszek, w medycynie i rozmaitych kunsztach bardzo biegły, który dla znajomości hebrajskiego języka do Akademii krakowskiej, przez samego biskupa krakowskiego Samuela Maciejowskiego sprowadzony, ztamtąd dla swego kacerstwa wydany być musiał, a nawet uwięziony w Lipowcu, zkad go wszakże dyssydenci nocą wykradli. Przyjął go u siebie zrazu Oleśnicki Mikołaj, który urządził w Pińczowie zbor i szkoły heretyckie, ale pozwany o to przed sąd królewski, Stankara oddać musiał. Ten wszakże zraz do Stadnickiego trafił i uprzejmie przez niego przyjęty, przebywał czas jakiś w Niedźwiedziu, zkad go Albert książę pruski do Królewca na profesora teologii powołał. Śnać jednak smaczniejszym wydał się Stankarowi chleb polski, bo tam mało niewiele zabawiwszy, do Polski powrócił i bardzo często do Niedźwiedzia i Dubiecka zaglądał, gdzie urządził zbory i szkoły kacerskie.

Najbliższym wszakże i najmilszym Stadnickiemu był lekarz sławny Jerzy Blandrata, także z Włoch rodem, który w Genewie mieszkając, gdy się kacerstwo w Polsce rozszerzać poczęło, często do Krakowa przyjeżdżał i z możnymi panami konneksje miał. Wezwał go wreszcie Mikołaj Radziwiłł do Pińczowa, gdzie Blandrata wraz z innymi tłumaczniem Biblii na język polski się zajmował, a najgor-

STAROSTA ZYGWULSKI.

Przez

Adama Krechowickiego.

(Dalszy ciąg.)

I nie słuchając żadnych perswazji, jakkolwiek sam ranny, leciał już ku pobojoowisku, które teraz ciemna i ciemność zalegały. Znano już powszechnie imię Stadnickiego, a widząc tę jego determinację, nie próbowano nawet zgola odwozić go od zuchwalego zamysłu, lecz kilku z drużyny ofiarowało się iść z nim spolem na odnalezienie zwłok rotmistrza. Zaczem, aby łatwiej ujęć oka buszujących w zamku Tatarów, zsiadli z koni i poszli pieszo ku pobojoowisku, Stadnicki nogę szpetnie stłuczoną ledwie włócząc za sobą. Długo jednak wśród tych ciemności nie szukano i już p. Stadnicki ku zamkowi iść chciał, aby się dobrowolnie za Szornela w niewolę ofiarować, a raczej na śmierć oddać pewną, gdy wtem jęk głuchy i jakby ciche nawoływanie usłyszał. Zwrócił się tedy w tę stronę, a przykląkwszy i czółgając się prawie po ziemi, dojrzał wreszcie ku wielkiemu przerażeniu, ale i radości swej zarazem, leżącego rotmistrza, tak srodze rannego, że już dyszał zaledwie i stłumionym głosem jęczał jeno czasami. Z płaczem rzucił się ku przyjacielowi Stadnicki, a z wielkiego żalu nie z razu przemówić nie mogąc, obejmował go jeno i całował jak brata.

Zaczem uspokoiwszy się nieco, przywołał innych, razem dźwignęli rannego z ziemi i na barkach za-

go, wydał dwa nader cenne podręczniki naukowe, takich brak uczącej się młodzieży dotkliwie uczuwać się dawał, a mianowicie „Botanikę szkolną” dla klas niższych, z dodatkiem zawierającym klucz do poznawania i oznaczania 536-ciu roślin kwiatowych najpospolitszych w naszym kraju.

Drugim zaś jest dzieło p.t. „Botanika szkolna dla klas wyższych”, ozdobione nader licznymi drzeworytami.

* Nakładem księgarni Gebethnera i Wolffa ukazało się świeżo już trzecie wydanie cennego dziełka „Rady dla młodych mężatek”, napisanego przez dra Jana Stollę Sawickiego, inspektora szpitalów w Galicji.

Nowe to wydanie zostało znacznie rozszerzone i wieloma uzupełnieniami powiększone.

= Z teatrzyków.

Na wczorajszym, trzecim z kolei przedstawieniu „Małazki” pani Gabrieli Śnieżko-Zapolskiej, teatrzyk „Alhambra” szczerze był zapelniony.

Sztuka zyskała wiele na skróceniu i przedstawienie jej kończy się obecnie po godzinie 11-tej.

= Ładny stosunek.

W jednym z tutejszych gimnazjów na 30 wakujących miejsc do wstępnej klasy zdawało egzamin 250 kandydatów.

Podobny stosunek nie jest wyjątkowym, możemy więc ztąd brać miarę, jak licznie młodzież nasza garnie się do nauki.

= Muzeum rzemieślnicze.

W dniu wczorajszym na półrocznej sesji giserów została powzięta uchwała, która może dać początek utworzeniu oddawna projektowanego muzeum rzemieślniczego.

Na wniosek jednego z obecnych, a mianowicie p. Wita, uchwalono, aby każdy giser wyzwalający się na czeladnika, przy składaniu tak nazwanej sztuki okazowej, starał się, aby jego wyrób nosił albo cechę oryginalności, albo też chociaż naśladowany, był tak dokładnie opracowany i wykończony, żeby stanowił rzetelny model i wzór dla innych.

Wszystkie te sztuki w następstwie urzęd starszych będzie odsyłał do Towarzystwa popierania przemysłu i handlu, w którym w ten sposób utworzy się piękna kolekcja modelowych wyrobów giserniczych, a między temi może się znaleźć jakiś okaz oryginalnie pomyślany i popchnięty gisierstwa naprzód.

Wszyscy zebrani wniosek ten przyjęli, a nadto zapadło postanowienie, aby powyższą uchwałę zakomunikowano urzędowi innych zgromadzeń rzemieślniczych do naśladowania.

Jeżeli te zgromadzenia przychylnie przyjmą powyższy wniosek, o czym nie chcemy nawet powątpiewać, wówczas muzeum rzemieślnicze w bardzo niedługim czasie może stać się faktem dokonany.

= Nowy tor wyścigowy.

W dniu wczorajszym członkowie dyrekcji Towarzystwa wyścigów konnych, wraz z technikami i w asystencji delegata wojskowego, wytknęli nowy tor wyścigowy na nowo wyznaczonej na ten cel części placu mokotowskiego.

Od roku więc przyszłego pole wyścigowe mieścić się będzie tuż przy rogatkach i wale miejskim a publiczność zyska tę dogodność, że nie będzie potrzebowała płacić rogatkowego, plac bowiem będzie wcielony do miasta.

Roboty około pobudowania trybun dla sędziów i dla publiczności, rozpoczną się jeszcze w tym roku po zwinięciu obozu.

= Ze sportu.

Szósty dzień wyścigów Carskosielskich przypadł we środę i był dla naszych stajen dosyć pomyślnym.

Po nagrodę rs. 2,000 na czterowiorstowym dystansie sięgnęła „Fine Mouche” w towarzystwie dwóch koni rosyjskich.

Do dystansu wiódł wyścig „Kiń Grust” Iljenki, tutaj „Fine Mouche” sunęła naprzód i z największą łatwością na długość konia wygrała, zrobiwszy dystans w 5 min. i 16 sekund.

Powszechnie zainteresowanie ze względu iż wszyscy współzawodnicy byli debiutantami, budził wyścig koni dwuletnich, których pięć stanęło do walki.

Jak wyszedł, tak i wrócił pierwszy „Ordynat” p. Ursyn Niemcewicz, zrobiwszy wiorstę w minutę i 14 sekund, drugim na długość konia był „Palmerston” p. Wł. Mysyrowicza, trzecim „Count Grabowski” p. Ludwika Grabowskiego, czwartą „Anuncjata” p. T. Dorożyńskiego.

Pierwsza nagroda wyniosła rs. 800, druga rs. 200, trzecia rs. 50.

W biegu o nagrodę rs. 500 drugą była „Maryna Mniszchówna” z nagrodą rs. 150, trzecim przyszedł „Arlekin” p. T. Dorożyńskiego.

Po nagrodę rs. 800 stanęło do startu sześć koni, w ich liczbie „Good Devil” L. hr. Krasińskiego, „Madame de Cossé” p. L. Grabowskiego i „Telegraf” p. T. Dorożyńskiego.

Pomimo nieprawidłowego startu wszystkie konie poszły i zwyciężył „Good Devil”, a drugim był „Telegraf”; sędziowie wszakże uznali rezultat za nieważny i zarządziли powtórna próbę, od której uchyliły się „M-me de Cossé” i „Telegraf”.

Powtórny wyścig wiódł z miejsca do miejsca „Good Devil” i po zaciętej walce o pół lba zwyciężył robiąc 2 wiorsty w 2 min. 33 sek., podczas gdy za pierwszym razem spotrzebował 2 min. 35 sek.

Siódmy dzień wyścigów przypada jutro.

Najważniejszą próbą będzie wyścig trzyletnich koni o nagrodę rs. 6000 imienia ks. Woronecowa-Daszkowa, gdzie znowu zmierzą się najlepsze nasze trzylatki.

Jutro również mają miejsce gonitwy na torach wileńskim i moskiewskim.

= Wyjaśniona zagadka.

Nieraz zadawaliśmy sobie pytanie, dlaczego w obecnej porze na wielu posesjach rozpoczęte budowy nowych domów zostały wstrzymane, albo też roboty prowadzą się tak powoli, jakby właściciele umyślnie je wstrzymywali.

To spostrzeżenie uczyniło kilka osób i dość się przejść po niektórych ulicach dzielnicy placu Trzech Krzyży, aby się o tem przekonać.

Dopiero jeden z zainteresowanych przez nas wła-

ścicieli takiej powolnie prowadzonej budowy, kwestję wyjaśnił.

Jest to nic innego, jak wyczekiwanie na lustrację domów, mającą na celu uunormowanie nowego podatku dochodowego.

Jak wiadomo, wszystkie domy wzniesione po lustracji nie są pociągnięte do opodatkowania, aż nastąpi nowa lustracja, odbywająca się w naszym mieście co pięć lat.

Wszystkie więc domy, które dopiero w roku przyszłym będą zamieszkane, przez lat cztery unikną opodatkowania, co dla właścicieli może stanowić większy zysk, aniżeli strata spowodowana nieotrzymaniem procentu od wyłożonego kapitału, wskutek powolnego prowadzenia robót.

Ponieważ w tej chwili odbywa się taka lustracja, więc wstrzymanie albo powolne prowadzenie robót budowlanych zupełnie jest wytłumaczonym.

= Jeszcze nasienie buraków.

Z powodu wiadomości dwukrotnie zamieszczanych w Kurjerze o nasieniu buraków cukrowych wysylnem do Belgji, mnóstwo drobnych producentów zgłosiło się do pośredników handlowych z propozycją przyjęcia nasienia na eksport.

Poważniejsze firmy pośredniczące w dostarczaniu Belgji pewnego i dobrego nasienia, postanowiły nie inaczej nabywać produkt, jak po dokonaniu prób.

Tym sposobem nasi producenci nasienia buraczanego tylko dobre nasienie wysyłać będą i unikną utraty opinii u zagranicznych nabywców.

= Nowa fabryka.

W krótkim czasie na Woli puszczonej będzie w ruch nowa wielka parowa fabryka wyrobów nożowniczych.

Założycielem jej jest jeden z miejscowych specjalistów.

= Stary skrybent.

W jednym z tutejszych biur pracuje urzędnik, który w r. 1826-ym wstąpiwszy do służby, ni mniej ni więcej jak sześćdziesiąt lat jest urzędnikiem.

Sędziwy biuralista, liczący dziś przeszło 85 lat wieku, przez czas swojej długoletniej służby w kilku biurach, przechodząc różne koleje w karierze urzędniczej, dziś jeszcze jest rzeźkim, odznacza się dobrą pamięcią i tak jest zamięłowanym w swoim zajęciu, że gdy niedawno nowy zwierzchnik w dobrej wierze zaproponował mu wyjście do emerytury, zagadnięty w ten sposób starzec bez namysłu odpowiedział, że gdyby mu dziś przyszło opuścić biuro umarłby z tęsknoty.

= Co to może siła na wyknieniał!

= Wyprawa dla... lalki.

Właścicielka pewnego pierwszorzędного magazynu mód otrzymała zamówienie na wyprawę dla wielkiej lalki, która będzie stanowiła podarek imieninowy dla ośmioletniej córeczki państwa S.

Wyprawa, składająca się z kilku wytwornych sukien, bielizny, pościeli itp., ma kosztować rs. 120.

O ileż ta lalka jest „szczęśliwszą” od mnóstwa ubogich wdów i szwaczek!

liwiej pracował nad rozszerzaniem nowych błędów kacerskich od Fausta Socyna pochodzących. Zaraz też p. Stadnicki z Blandratą się porozumiał i z nim przyjaźń zawarł, a do Niedźwiedzia często inwitował.

Być może, iż do tego skłaniała go zrazu animozja, jaką żywił ku Zebrzydowskiemu, biskupowi naprzód kujawskiemu, a potem krakowskiemu, oraz Dziaduskiemu, biskupowi przemyskiemu, z którym w otwartej był nieprzyjaźni. Z czasem wszakże tak się w tych błędach kacerskich zagłębił, że po kilku latach z dawnego animuszu rycerskiego nie zostało nic. Upokorzony w walce przeciw królowi, widząc jako inni do łaski przyjęci, wzrastali w honory i zaszczyty, a dyssydentów do nich nie przypuszczali, zamknął się w swoim Niedźwiedziu, w księgach tylko a dyssertacjach teologicznych się pograżdzał. Z natury już nieco przygarbiony, od owego ślęczenia nad księgami zgarbił się jeszcze mocniej i starzał przed czasem, a o niczem już zgola nie myślał, jeno o heretyckich sprawach, ustawiczne colloquia z dyssydentami czyniąc i z nimi po całym świecie korespondencje utrzymując, bo nawet do Kalwina i Melanchtona pisma wyprawiał i od nich epistoły odbierał. Zachodzić też poczęły i między owymi dyssydentami wielorakie kontrowersje, zwłaszcza od kiedy Socyn, Stankar i Blandrata z nowymi teorjami heretyckimi przeciw Kalwinowi wystąpili.

Nowa ta sekta wrychle rozszerzać się poczęła, mając w możnych panach polskich protektorów. Zwali się oni zrazu Arjanami, wrzekomo od onego Arjusa aleksandryjskiego, który już w 330 r. po Chrystusie szpetnie odszczepieństwo głosić począł; niebawem wszakże zarzucając tę nazwę, od Socyna,

Socynianami, a dla zjednania sobie polskich umysłów „Braćmi polskimi” się zwali. Przezywano ich też Unitarjuszami, albo Antitrinitarjuszami, ile że w Bogu jedną tylko osobę uznawać chcieli; wreszcie zwano ich Nowochrześciami lub Nurkami, bo katolicki obrządek Chrztu św. zarzucając, dzieci swe dopiero w dorosłym wieku przez całkowite w wodzie zanurzenie chrzcili.

Niewiadomo, żali Stadnicki wiedział dobrze komu, Kalwinowi, czy też Socynowi lub Blandracie dać pierwszeństwo, ale to pewna, że w tych dociekaniaach a heretyckich sporach coraz mocniej się zagłębiając, do nowej sekty przystał, a na wszystko inne głuchym się stał i ślepy. Do praktyk tych, a całkowitego oddania się herezji, skłaniała go też może i sroga żalność po śmierci małżonki, Katarzyny Pileckiej, którą wielce miłował, a która krótko z nim żyła i bezpotomnie w kwiecie wieku zesłała z tego świata. W rok wprawdzie później ożenił się Stadnicki 2-go voto z Barbarą Zborowską, kasztelanową krakowską, ale uczynił to raczej w nadziei potomstwa, niż z szczerzego afektu, chociaż była to pani wielkiego serca i ekstrordynaryjnej urody.

Nie mogło tam być zresztą między nimi wielkiej miłości, bo o ile p. Stadnicki żarliwym był fautorem różnowierstwa, o tyle ona gorliwą była katoliczką, a czystości wiary strzegącą. Smutne też to było nad wyraz pożycie. Stadnicki zawżdy ponury, w sobie zamknięty, a czasem gwałtownym wybuchający gniewem, ona zaś na samotność skazana, młodzieńcza i piękna, ale tak jakas dziwnie delikatną urodą, która się we łzach i smutku rozplywa i wczas mknie. Litowali się nad jej opuszczeniem wszyscy i miłowali bardzo, a zwali „bladą panią”, ile że w

tym smutku coraz bledszą, prawie przezroczystą się stawała. Na domiar i nadzieje przez Stadnickiego żywione zawiodły: upragnionego potomstwa nie było, a przypisywano to karze boskiej za owo sprzyjanie herezji i odszczepieństwu.

Tak się to ciągnęło lat kilka, w ciągu których p. Szornel rad już był nieraz wyjechać z Niedźwiedzia i z tej jaskini herezji się wydostać, ale mu zawżdy coś na przeszkodzie stawało, bo go też i p. Stadnicki za nie puścić nie chciał, a „bladą panią” ze łzami niemal błagała, by ich nie porzucał, mówiąc, jako dla niej, wśród tej zgrai heretyków, on jeden tylko wiernym jest przyjacielem, którego rady i pomocy bez trwogi wezwać może. Wkrótce też inna i nad wszystkie ważna przyczyna wstrzymała p. Szornela.

Na dworze p. Stadnickiej była daleka jej pono powinowata, a ulubiona wychowawca, Zofia Wołczkówna, córka niegdyś podstolego chełmskiego, po którego śmierci dość znaczną fortunę rozdrapał dwaj starsi zięciowie, że najmłodszej córce Zofii nie pozostało nic prócz zacnego imienia. Zajęła się tedy jej losem pani Stadnicka i przysparzała sierotkę, mając z niej też wielką pociechę, bo Zofia dorosłszy, przywiązała się do niej jak córka, a była tak dobrą, że ją wszyscy miłować musieli, tak zaś urodziwą, że wielu co przedniejszych dworzan o jej rękę zabiegało, bez żadnego atoli sukcesu. Panna Wołczkówna do żadnego z nich serca nie miała, a deklarowała głośno, iż opiekunki swej a pani do śmierci nie opuści.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

= Amazonki.

W dniu wczorajszym przez aleje Jerozolimskie przejechało ośm pań i pięciu panów konno. Było to towarzystwo z Jadowic, wsi odległej o 10 wiorst od Warszawy.

Calej kalwakacie przyglądano się z zajęciem.

Towarzystwo, oddawszy konie pod dozór posłańców, przepędziło pół godziny w cukierni, poczem wszyscy tegim klusem podążyli z powrotem.

= Oryginalna umowa.

W pewnym domu przy ulicy Długiej mieszka aż ośm amatek gry fortepianowej.

Ponieważ wszystkie muzyczne panie rozpoczynają ćwiczenia i popisy niemal jednocześnie i w dodatku przy otwartych oknach, można sobie wyobrazić piekielny hałas, mogący zrujnować nawet żelazne nerwy.

Właściciel domu, ulegając żądaniu niemuzycznych lokatorów, porozumiał się z fortepianistkami, które przyrzekły, iż grywać będą w oznaczonych w umowie godzinach, a tym sposobem jaki taki spokój w tym domu może być zapewnionym.

= Znaczna strata.

Nabywanie banknotów rosyjskich za granicą winno być połączone z wielkimi ostrożnościami, gdyż bardzo łatwo można się stać ofiarą oszustwa i dostać fałszykaty, których zwykły śmiertelnik, zwłaszcza na pierwszy rzut oka, od prawdziwych nie jest w stanie odróżnić.

Dowodem tego p. Ł., obywatel z pod Warszawy, który bawiąc przez parę dni w Berlinie z zamiarem odbycia dalszej jeszcze, przez cały miesiąc mającej potrwać wycieczki za granicą, otrzymał telegram wzywający go do kraju.

Zawiedziony w swych planach, p. Ł. przed wyjazdem z Berlina zmienił marki w jakimś kantorze wekslu, którego firmy, ani nawet adresu nie pamiętał.

Nawet był zadowolony z dobrego kursu marek i otrzymał około 300 rs.

W tej sumie była jedna stornblówka i ta okazała się zupełnie dobrą, natomiast wszystkie 7 banknotów 25-rublowych były fałszywe.

= Ucieczka złodzieja.

Onegdajszego wieczora p. K. Szczeciński, urzędnik kolejowy, w mieszkaniu swym na trzecim piętrze przy ulicy Wspólnej zastał złodzieja.

Zotr uciekł na strych, a ztamtąd na dach, gdzie zdjąwszy buty, bosy przespacerował po dachach sąsiednich kamienic i zniknął bez wieści.

Buty stały się własnością stróża, który puścił się za złodziejem w pogon, lecz wstrzymał się w połowie drogi z obawy spadnięcia.

= Utopienie.

Naprzeciwko cytadeli, przy prawym brzegu Wisły, utopił się jakiś młody 20-letni człowiek.

Kapał się on w miejscu głębokiem, a pomimo, iż przeżownicy podążyli z pomocą, ratunek okazał się spóźniony i nawet zwłok nie wydobyto.

Nazwisko denata nie jest wiadomem.

= Przejechania.

Na Pradze wagon tramwajowy najechał na Wiktorję Nowakowską zamieszkałą pod nrem 154 na Wołowej.

Nowakowska dostawszy się pod konie, uległa złamaniu prawej ręki i zraniła się ciężko w głowę.

Na Marszałkowskiej Karolina Woźniakowska najechana przez dorożkę niewiadomego numeru, upadła złamała prawą nogę.

Wreszcie najfatalniejsze w skutkach przejechanie zdarzyło się na Śliskiej.

Wóz roboczy, którego furman zdołał umknąć bezkarnie przejechał 12-letniego Kelmana Goldsteina.

Małec poniósł tak ciężkie obrażenia, iż odwieziony do szpitala starozakonnych w parę godzin później życie zakończył.

= Sensacyjna sprawa.

Z Łęczycy donoszą nam o sensacyjnej sprawie, jaka będzie przedmiotem rozprawy sądowej, na którą w dniu 19-ym września ma zjechać umyślnie specjalna delegacja sądu okręgowego z Kalisza.

Jeden z obywateli ziemskich pan S., zaskarżył przed dwoma laty kilku miejscowych urzędników o nadużycie służbowe, a nadto całą komisję poborową przy spisie wojskowym o przekupstwo.

W skutek tej skargi, z polecenia warszawskiego generał-gubernatora było zarządzone śledztwo, którem kierowali urzędnicy do szczególnych poruczeń z Warszawy, a następnie z Petersburga delegowani.

Ze śledztwa wypadło, iż oskarżenia p. S. nie zostały dowiedzione, więc oskarżyciela pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

Prokurator postanowił sprawę rozwinąć jak najszczegółowiej.

Wezwano więc kilkudziesięciu świadków z różnych stron, a między innymi jeden oficer przybył z nad Donu.

Sprawa ta w całej okolicy obudza wielkie zainteresowanie, zwłaszcza, że pozwany S. pragnie przed sądem jeszcze raz swoje zarzuty udowodnić.

= Z Brześcia Litewskiego.

Nowo wybudowany dworzec centralny w Brześciu w tych dniach otrzyma oświetlenie elektryczne, ku czemu już rozpoczęte zostały przedwstępne roboty.

Lampy będą systemu żarowego i będzie ich zaledwie kilka, co na oświetlenie tak obszernego gmachu może nie będzie dostateczne.

Zawsze jednak to lepsze, aniżeli ciemno się palące lampy naftowe.

= Szkoła w Łęczycy.

Po zniesieniu progimnazjum rządowego w Łęczycy, miasto liczące około 10,000 mieszkańców postanowiło założyć szkołę prywatną.

W tym celu uzyskano z funduszu miejskiego 500 rs. stałego rocznego subsydjum, a nadto urządzano teatru amatorskie, koncerty, bale, z przeznaczeniem dochodu na utrzymanie szkoły.

Losy szkoły ciągle jednak były niepewne i przełożeni tak się często zmieniali, iż niektórzy nawet do końca roku nie mogli dotrwać.

Nareszcie po pewnej przerwie znów szkołę otworzono i kierunek nad nią został powierzony p. A. Lanckiewiczowi, uzdolnionemu pedagogowi, który zapisy szkolne od paru dni już otworzył.

= Pięćdziesiąta rocznica.

Towarzystwo strzeleckie w Zgierzu obchodziło pięćdziesiątą rocznicę swojej fundacji.

W uroczystościach, oprócz miejscowej ludności, brało udział wielu delegatów towarzystw strzeleckich.

= Z Płocka.

Restauracja grobowca króla Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego w katedrze płockiej, szybko postępuje i w drugiej połowie przyszłego miesiąca ma być zupełnie ukończoną.

Oprócz odnowienia całej kaplicy, ołtarza i kamienia pamiątkowego, zamiast projektowanego pierwotnie podwyższenia starej posadzki, daną będzie nowa kamieniana, na co niewiadoma dobroczynna osoba złożyła pewien fundusz.

Przy zdjęciu z kamienia grobowego insygniów, zauważono pewne uszkodzenia w koronie królewskiej i szczerbę na mieczu.

Dla uchronienia więc w przyszłości tej pamiątki od podobnego, o ile się zdaje rozmyślnego uszkodzenia, czuwający nad zabytkami katedry płockiej zarządzają zapewne odpowiedni nadzór.

= Zubożali.

Skutkiem zupełnego zastoju, jaki panuje obecnie we wszystkich gałęziach przemysłu i handlu, żydzi sfery niższej, zamieszkali w osadach powiatu nowoaleksandryjskiego, znajdują się w tak smutnem położeniu materialnem, iż wzbudzają litość w zamożnych mieszkańcach.

Do prawdziwej nędzy doszli z nich ci, którzy dawniej zajmowali się pośrednictwem lub też zakupami zboża dla swych bogatych współwierców, następnie furmani i tragarze.

Pozbawieni wszelkich środków do życia, najmuja się teraz w okolicach do wszelkich robót fabrycznych i rolnych.

W fabryce mączki kartoflanej pod Nową-Aleksandrą, kilku izraelitów zatrudnionych jest stale co rok przy wywózce repasażu; w okolicach zaś Opola i Kazimierza, miasteczek niegdyś bardzo ruchliwych i handlowych, dziś podupadłych, żydzi wynajmują się przeważnie do robót polnych.

= Syropiarnia.

We wsi Wólka profacka, pod Nową Aleksandrą, istnieje od kilku lat syropiarnia, których w kraju naszym znajduje się tylko dwie.

Produkt wyrabiany przez syropiarnię w Wólce sprzedawany jest do Odessy, zkad wysyłają go do Turcji, gdzie służy podobno do fabrykacji pierników w miejsce miodu i cukru.

= Bezpodstawne obawy.

Pogłoski o mającem nastąpić zwinięciu Towarzystwa rolniczego w Witebsku okazują się pozbawionymi wszelkiej podstawy.

Towarzystwo owszem rozwija się pomyślnie i liczy kilkudziesięciu rzeczywistych członków.

Na czele Towarzystwa stoją: prezes Ignacy Chrapowicki i wice-prezes Adolf Jelowski.

Z s ą d ó w.

Nienasycona.

Słodkie muszą być więzy hymenu, skoro ludzie narażają dla nich swą wolność i posuwają się do wykroczenia przeciwko prawu i przepisom religijnym. Dowodem tego sądzona w dniu wczorajszym sprawa o dwumęstwo.

Na ławie zasiadła kobieta lat 48, nosząca jednocześnie dwa nazwiska. Zaślubiona w r. 1863-im Janowi Wójcikowi, Agnieszka Lisowska w trzy lata później przyjęła religię prawosławną i opuściła męża pokryjonn.

W siedm lat później siostra Lisowskiej, poszukując spadka po rodzicach, spotkała się w Krzepicach, w pow. częstochowskim, z Agnieszką, która nosiła już wtedy nazwisko Aleksandry Fiszczukowej. Naturalnie szczegóły dwumęstwa wyszły na jaw i Lisowska v. Wójcikowa v. Fiszczukowa znalazła się przed sądem.

Zeznania świadków, a przedewszystkiem dowody piśmienne, stwierdziły zupełnie fakt przestępstwa. Nie pomogły więc tłumaczenia Fiszczukowej, że mąż jej wyszedł do powstania i była pewna, że zginął; nie pomogły wywody obrońcy, który usiłował wykazać niewiadomość ze strony oskarżonej.

Sąd okręgowy skazał Lisowską v. Fiszczukową na pokutę kościelną, na pozbawienie niektórych szczególnych praw i przywilejów i trzy lata więzi. Nadto decyzją chęmińskowarszawskiego konsystorza prawosławnego, drugie małżeństwo Lisowskiej z Fiszczukiem unieważnione zostało.

E. W.

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE.

Wypędzanie mrówek z mieszkania.

Wrodzona zabiegliwość tych pracowitych żyjątek pcha je w obce, nieznane strony za zdobyczą. Pełno ich w szafach, pełno w spiżarniach, słowem wszędzie, gdzie gotowy zapas, gdzie się da coś zjeść, zkad można coś wynieść. Zabiegliwość tę można podziwiać, tolerować ją jednak trudniej. Gospodynie się skarżą. Jest kilka środków przeciw legjonom owych pracowitych grabieżników, wyrastających prawdziwie z pod ziemi, a mianowicie: liście piołunu, lawendy, porzucone w szafie, lub w ogóle w miejscach, najbardziej przez mrówki nawiedzanych, skłaniają je do pośpiesznej emigracji. W tym samym celu mogą być użyte fasy kawowe, wygotowane, wysuszone i rozsiane po półkach. Nareszcie olejek jałowcowy, zakupiony w aptece i rozlany na spodeczki, sprawia swoim charakterystycznym zapachem silne zamieszanie w mrówczych szeregach. Aparat zaś do topienia mrówek ustawia się w sposób następujący: rozpuścić w wodzie trochę cukru; dodać doń nieco wódki, rozlać płyn na płaskie talerzyki dla łatwiejszego dostępu i porozstawiać je w miejscach, które ze względów strategicznych uważamy za najstosowniejsze.

— Złożono w redakcji Kurjera warszawskiego:

Dla Franciszka K., kapelusznika.

E. P. kop. 40.

— Na kościół 6-tych Piotra Pawła kop. 50 od Marjanny S. za występną pogrozkę i zuchwałstwo.

— W trzecią bolesną rocznicę śmierci najdroższego syna składa W. S. rs. 3 dla młodzieńca, który tłuł kamienie.

— Za duszę s. p. Jana Kozłowskiego składam rs. 1 na budowę kościoła na Pradze.—S. D.

TELEGRAMY

„KURJER WARSZAWSKI”.

Wiedeń 20-go sierpnia. — *Politische Correspondenz* donosi w liście z Sofji: Przybycie delegatów tureckich Madżyda baszy i Abro effendiego, wywołało silny ruch umysłów po obu stronach Bałkanów. Wszystkie stronnictwa protestują przeciw wszelkiemu naruszeniu ścisłego związku, który spaja dzisiaj Bułgarię z Rumelią. Dotychczasowe pogłoski o instrukcjach przywiezionych przez delegatów tureckich, nie zdają się rokować dobrych nadziei. Wysooka Porta w dążeniu swym do odnowienia dawnego statutu organicznego Wschodniej Rumelji, ma posuwać się tak daleko, iż niepodobna przypuszczać, aby rząd bułgarski zgodził się na propozycje tureckie. Wskrzeszenie dawnych instytucji we Wschodniej Rumelji musiałoby wywołać rokosz lub obcą interwencję.

Wiedeń 20-go sierpnia. — Z Macedonii donoszą, iż szerzy się tam coraz gwałtowniej *brigantaggio*. W bandach rozbójniczych, przeciągających po kraju, znajduje się wielu bułgarów. Niektórych aresztowano.

Londyn 20-go sierpnia. — Władca Dahomeju ogłosił tolerancję wszystkich religij monoteistycznych (wyznających jednego Boga; *przyp. red.*)

Konstantynopol 20-go sierpnia. — Turecki minister wojny nakazał władzom wojskowym Wanu i Erzerumu, bandy kurdów wepchnąć do wnętrza kraju, aby nie niepokoiły granicy rosyjskiej.

Belgrad 20-go sierpnia. — Podczas wyjazdu króla Milana za granicę, rejencję sprawować będzie rada ministrów.

(Ajencja północna.)

Bukareszt 20-go sierpnia. — Przybył tutaj z Cetynji książę Piotr Karadźordzewicz.

Rzym 20-go sierpnia. — Konwencja między Watykanem a Czarnogórzem, co do opieki nad katolikami w księstwie, została wczoraj podpisana.

